

***Deklaracja w sprawie pocisków wybuchających małego kalibru, Petersburg,
11 grudnia 1868 r.¹***

*(Prawo międzynarodowe i historia dyplomatyczna. Wybór dokumentów, wstęp i opracowanie L. Gelberg, PWN,
Warszawa 1954, t. I, s. 108-109)*

Na propozycję cesarskiego rządu Rosji międzynarodowa komisja wojskowa zgromadziła się w S. Petersburgu w celu zbadania, w jakim stopniu należałoby zabronić używania pewnych pocisków w czasie wojny między cywilizowanymi narodami. Gdy ta komisja zgodnie ustaliła granice techniczne, do których dojść mogą konieczności i w których muszą się one zatrzymać wobec wymagań ludzkości, niżej podpisani na polecenie swych rządów są upoważnieni oświadczyć co następuje:

Zważywszy, że postępy cywilizacji winny prowadzić w miarę możliwości do złagodzenia klęsk wojny;

że jedynym legalnym celem, jaki państwa winny sobie stawiać w czasie wojny, jest osłabienie sił zbrojnych nieprzyjaciela;

że w tym celu wystarczy możliwie największą liczbę ludzi uczynić niezdolnymi do walki;

że używanie broni, która by niepotrzebnie zwiększała cierpienie ludzi już niezdolnych do walki albo sprowadzała nieuchronnie ich śmierć, prowadziłoby poza ten cel; że więc używanie podobnej broni byłoby sprzeczne z prawami ludzkości;

Umawiające się Strony zobowiązują się, że w razie wojny między nimi wyrzekają się wzajemnie używania przez ich wojska lądowe i morskie wszelkich pocisków wybuchających lub zawierających substancje piorunujące czy zapalne, wagi mniejszej niż 400 gramów.

Umawiające się Strony wezwą wszystkie państwa, które nie brały udziału przez wysłanie swych delegatów w uchwałach międzynarodowej komisji wojskowej zgromadzonej w S. Petersburgu, do przystąpienia do niniejszej umowy.

Umowa niniejsza obowiązuje tylko umawiające się Strony lub Strony, które do niej przystąpią, w razie wojny między dwiema lub kilkoma z nich; nie ma ona zastosowania wobec stron, które nie podpisały umowy lub do niej nie przystąpiły.

Umowa przestałaby również obowiązywać, gdyby w wojnie między Stronami Umawiającymi się lub Stronami, które do umowy przystąpiły, do jednego z państw wojujących przyłączyła się strona, która umowy nie podpisała lub do niej nie przystąpiła.

Strony Umawiające się lub Strony, które do umowy przystąpiły, zastrzegają sobie możliwość późniejszego porozumienia, ilekroć zostałaby sformułowana dokładna propozycja w związku z przyszłymi udoskonaleniami, które nauka mogłaby spowodować w uzbrojeniu wojsk, a to w celu utrzymania przyjętych przez nie zasad i pogodzenia konieczności wojennych z prawami ludzkości.

¹ Deklaracja ta jest pierwszą wielostronną umową międzynarodową zabraniającą używania niektórych rodzajów broni. Sygnatariuszem deklaracji, podpisanej 29 listopada (11 grudnia) 1868 r. , jest 19 państw.